هەرێمی کوردستان – عێراق
ئەنجومەنی وەزیران

پشتبەست بە حوکمی ماددەی (١٧) لە یاسای چاکسازی لە مووچە و دەرماڵە و بەخشین و ئیمتیازاتەکان و خانەنشینی لە هەرێمی کوردستان - عێراق ژمارە (٢)ی ساڵی ٢٠٢٠، و بڕگەی (٣) لە ماددەی (هەشتەم) لە یاسای ئەنجومەنی وەزیرانی هەرێمی کوردستان - عێراق ژمارە (٣)ی ساڵی ١٩٩٢ی هەموارکراو، ئەنجومەنی وەزیران لە کۆبوونەوەی ئاسایی خۆی ژمارە (٢٤) لە ڕێکەوتی ٢٠٢٠/٤/١، ئەم پەیڕەوەی دەرکرد:

پەیڕەوی ژمارە (٤)ی ساڵی ٢٠٢٠
پەیڕەوی جێبەجێکردنی یاسای چاکسازی لە مووچە و دەرماڵە و بەخشین و ئیمتیازاتەکان و خانەنشینی لە هەرێمی کوردستان - عێراق ژمارە (٢)ی ساڵی ٢٠٢٠

بەشی یەکەم
پێناسەکان

ماددەی (١):
ئەم دەستەواژانەی خوارەوە ماناکانی بەرامبەریان دەگەیەنن بۆ مەبەستەکانی ئەم پەیڕەوە:

یەکەم: هەرێم: هەرێمی کوردستان - عێراق.

دووەم: ئەنجومەنی وەزیران: ئەنجومەنی وەزیرانی هەرێم.

سێیەم: یاسای چاکسازی: یاسای ژمارە (٢)ی ساڵی ٢٠٢٠ یاسای چاکسازی لە مووچە و دەرماڵە و بەخشین و ئیمتیازاتەکان و خانەنشینی لە هەرێم.

چوارەم: لیژنەی باڵا: لیژنەی پێکهاتوو بە بڕیاری ئەنجومەنی وەزیران بۆ مەبەستی جێبەجێکردنی یاسای چاکسازی.

پێنجەم: لیژنەی وەزارەت: لیژنەی پێکهاتوو بە فەرمانی وەزیر یان سەرۆکی لایەنی نەبەستراو بە وەزارەت لەسەر ئاستی وەزارەت یان لایەنی نەبەستراو بە وەزارەت بۆ مەبەستی جێبەجێکردنی یاسای چاکسازی.

شەشەم: لیژنەی لاوەکی: لیژنەی پێکهاتوو بە فەرمانی وەزیر یان سەرۆکی لایەنی نەبەستراو بە وەزارەت لەسەر ئاستی بەڕێوەبەرایەتییە گشتییەکان و فەرمانگەکانی سەر بە وەزارەت یان لایەنی نەبەستراو بە وەزارەت بۆ مەبەستی جێبەجێکردنی یاسای چاکسازی.

ماددەی (٢):

یەکەم: لیـژنەی باڵای جێبەجێکردنی یاسای چاکسازی لە ئەنجومەنی وەزیـران بە بڕیـاری ئەنجـومەنی وەزیران پێکهێنراوە بە سەرۆکایەتی سەرۆکی ئەنجومەنی وەزیران و ئەندامێتی هەریەك لە:

١- جێگری سەرۆکی ئەنجومەنی وەزیران.

٢- وەزیری دارایی و ئابووری.

٣- وەزیری ناوخۆ.

٤- وەزیری پلاندانان.

٥- وەزیری پێشمەرگە.

٦- وەزیری کاروباری شەهیدان و ئەنفالکراوان.

٧- وەزیری کار و کاروباری کۆمەڵایەتی.

٨- سەرۆکی دیوانی ئەنجومەنی وەزیران.

٩- سکرتێری ئەنجومەنی وەزیران.

دووەم: سەرۆکی ئەنجومەنی وەزیران بـۆی هەیە ، بەپێـی پێویسـت ، ئەنـدامی دیکە بـۆ لیـژنەی بـاڵا زیاد بکات.

سێیەم: فەرمانگەی هەماهەنگی و بەدواداچوون لە سەرۆکایەتی ئەنجومەنی وەزیـران ، سکرتاریەتی لیــژنەی بــاڵای جێبەجێکردنــی یاســای چاکســازی بەڕێــوە دەبــات ، و ئەرکــی بەدواداچــوون و هەماهەنگی لە نێوان لایەنە پەیوەندیـدارەکان لە ئەسـتۆ دەگرێـت بـۆ مەبەسـتی ئامانجەکـانی یاسای چاکسازی .

ماددەی (٣):

یەکەم: لیــژنەی وەزارەت لەســەر ئاســتی هەر وەزارەتێــك یــان لایەنێکــی نەبەســتراو بە وەزارەت پێکدەهێنــدرێت بە مەبەســتی جێبەجێکردنــی یاســای چاکســازی بە ســەرۆکایەتی وەزیــر یان سەرۆکی لایەنی نەبەستراو بە وەزارەت ، و ئەرکی جێبەجێکردنی بڕیارەکانی لیژنەی باڵا و سەرپەرشتی و چاودێریکردنی لیــژنە لاوەکییەکـانی سـەر بە وەزارەت یـان لایەنـی نەبەستراو بە وەزارەت دەگرێتە ئەستۆ و بۆی هەیە ڕاسپاردەکانیان پەسەند بکات.

دووەم: لیــژنەی لاوەکــی لەســەر ئاســتی بەڕێــوەبەرایەتییە گشــتییەکانی وەزارەتەکــان یــان لایەنە نەبەسـتراوەکان بە وەزارەت پێکدەهێنـدرێت بە سـەرۆکایەتی بەڕێـوەبەری گشـتی، و لە ژێـر چاودێری و سەرپەرشتی لیـژنەی وەزارەت ئەرکەکانی ئەنجام دەدات.

بەشی دووەم

ڕێکخستنەوەی ماف و ئیمتیازاتەکانی میراتگرانی کەسوکاری شەهیدان و ئەنفالکراوان و زیندانیکراو و گیراوانی سیاسی

ماددەی (٤):

یەکەم: بە مەبەستی جێبەجێکردنی ماددەی (٢- یەکەم) لە یاسای چاکسازی، وەزارەتی دارایی و ئابووری ڕێنمایی دارایی پێویست، بە هەماهەنگی لەگەڵ وەزارەتی کاروباری شەهیدان و ئەنفالکراوان، دەردەکات.

دووەم: بە مەبەستی جێبەجێکردنی ماددەی (٢- دووەم) لە یاسای چاکسازی، لیژنەی وەزارەت لە وەزارەتی کاروباری شەهیدان و ئەنفالکراوان و لیژنە لاوەکییەکانی وەزارەت، ووردبینی و پێداچوونەوە دەکەن بە گشت بڕیارەکانی پەیوەست بە میراتگری ئەو کەسانەی کە بەدەر لە حوکمەکانی یاسای بەرکار سوودمەند بوون.

سێیەم: ئەنجومەنی وەزیران لەسەر پێشنیاری لیژنەی باڵا و بە ڕاسپاردەی لیژنەی وەزارەت لە وەزارەتی کاروباری شەهیدان و ئەنفالکراوان، گشت ئەو فەرمان و بڕیار و ڕێنمایی و ڕێکارانەی پێچەوانەی حوکمەکانی یاسای ماف و ئیمتیازاتی کەسوکاری شەهید و ئەنفالکراوان لە هەرێم ژمارە (٩)ی ساڵی ٢٠٠٧ی هەموارکراو دەرچوون، هەڵدەوەشێنێتەوە.

ماددەی (٥):

یەکەم: بە مەبەستی جێبەجێکردنی ماددەی (٢- سێیەم) لە یاسای چاکسازی، لیژنەیەکی تایبەت پێکدەهێندرێت بە سەرۆکایەتی نوێنەری ئەنجومەنی وەزیران و ئەندامێتی نوێنەرانی وەزارەتی دارایی و ئابووری و وەزارەتی کاروباری شەهیدان و ئەنفالکراوان بە مەرجێك پلەیان لە بەڕێوەبەری گشتی کەمتر نەبێت ، ئەرکی ووردبینی و پێداچوونەوە و پاککردنەوەی لیستەکانی زیندانی و گیراوی سیاسی بەپێی شایستەی یاسایی دیاریکراو دەگرنە ئەستۆ.

دووەم: تۆماری زیندانی و گیراوی سیاسی نوێ لەلایەن لیژنە تایبەتمەندەکانەوە هەڵدەپەسێردرێت تاوەکو ئەرکی ووردبینی و پێداچوونەوە و پاکردنەوەی لیستەکان تەواو دەبێت.

سێیەم: ئەنجومەنی وەزیران کاردەکات لەسەر بەئەلیکترۆنیکردنی تۆماری لیستەکانی زیندانی و گیراوی سیاسی لە ڕێگەی جێبەجێکردنی پرۆسەی تۆماری بایۆمەتری و بە ڕەچاوکردنی ڕێکارەکانی پۆلینکردنی زیندانی سیاسی و گیراوی سیاسی ، بە سوودوەرگرتن لە بەڕێوەبەرایەتی زیندانیانی سیاسی.

ماددەی (٦):

بە مەبەستی جێبەجێکردنی ماددەی (٢- چوارەم) لە یاسای چاکسازی، وەزارەتی دارایی و ئابووری ڕێنمایی دارایی پێویست، بە هەماهەنگی لەگەڵ وەزارەتی کاروباری شەهیدان و ئەنفالکراوان، دەردەکات.

ماددەی (٧):

یەکەم: وەزارەتی دارایی و ئابووری، بە مەبەستی جێبەجێکردنی ماددەی (٢- پێنجەم) لە یاسای چاکسازی، بەهەماهەنگی لەگەڵ وەزارەتەکانی (خوێندنی باڵا و توێژینەوەی زانستی) و (پەروەردە) و (تەندروستی) و (وەزارەتی کاروباری شەهیدان و ئەنفالکراوان)، ڕێنمایی پێویست دەردەکات بۆ ڕێکخستنەوەی لە ئەستۆگرتنی حکومەت بۆ خەرجی چارەسەری تەندروستی و خوێندنی (کوڕ و کچ و هاوسەری شەهید کە هاوسەرگیری نەکردۆتەوە) لە قوتابخانە و پەیمانگا و زانکۆ حکومی و ئەهلییەکان لە هەرێمدا، و مەرجەکانی شایستەبوون دەستنیشان دەکرێت لەبەر ڕۆشنایی ماددەی (٧- بڕگەی دووەم) لە یاسای ماف و ئیمتیازاتی کەسوکاری شەهید وئەنفالکراوان لە هەرێم ژمارە (٩)ی ساڵی ٢٠٠٧ی هەموارکراو.

دووەم: وەزارەتی کاروباری شەهیدان و ئەنفالکراوان ، بە شێوەیەکی بەردەوام، زانیاری تەواو و باوەڕپێکراو لەبارەی کەسوکاری شەهیدان کە بڕگەی (یەکەم)ی ئەم ماددەیە دەیانگرێتەوە بەپێی تەمەن و قۆناغی خوێندن ئامادە دەکات تاوەکو لە نێوان وەزارەتە پەیوەندیدارەکان هەماهەنگی بکرێت و پلانی ساڵانەی پێویست بۆ ئەو خەرجییانە دابڕێژرێت.

سێیەم: یەکەیەکی کارگێڕی لە وەزارەتی دارایی و ئابووری سەرلەنوێ دادەمەزرێت کە ئەرکی ڕێکخستن وسەرپەرشتیکردن و بەدواداچوونی خەرجییەکانی هاتوو لەم ماددەیە لە ئەستۆ دەگرێت.

بەشی سێیەم
نەهێشتنی سوودمەند بوون لە جارێک زیاتر لە بودجەی گشتی

ماددەی (٨):

یەکەم: وەزارەتی کار و کاروباری کۆمەڵایەتی، بە هەماهەنگی لەگەڵ وەزارەتی تەندروستی، کاردەکات بۆ دامەزراندنی ناوەندی دەستنیشانکردنی کەمئەندامی (مرکز تشخيص العوق)، کە دەبێتە تاکە دامەزراوەی تایبەتمەند بە دیاریکردنی ڕێژەی پەککەوتەیی و کەمئەندامی بەپێی پێوەرە جیهانییە کارپێکراوەکان.

دووەم: لەگەڵ دامەزراندن و کارکردنی ناوەندی دەستنیشانکردنی کەمئەندامی، گشت ئەو لیژنانەی تایبەتمەندن بە دیاریکردنی ڕێژەی پەککەوتەیی هەڵدەوەشێندرێنەوە.

ماددەی (٩):

یەکەم: بە مەبەستی جێبەجێکردنی ماددەی (٣- یەکەم - ١) لە یاسای چاکسازی، لیژنەی وەزارەت لە وەزارەتی کار و کاروباری کۆمەڵایەتی و لیژنە لاوەکییەکانی وەزارەت، بە هەماهەنگی لەگەڵ لیژنە تایبەتمەندەکان، ووردبینی و پێداچوونەوە بە گشت لیستەکانی سوودمەندان لە تەرخانکراوەکانی چاودێری کۆمەڵایەتی و خاوەن پێداویستی تایبەت و کەمئەندامان دەکەن.

دووەم: وەزیری کار و کاروباری کۆمەڵایەتی، لەسەر ڕاسپاردەی لیژنەی وەزارەت، سەرجەم ئەو بەخشین وئیمتیازاتە داراییانەی کە خەرج دەکرێن بۆ سوودمەندانی چاودێری کۆمەڵایەتی و خاوەن پێداویستی تایبەت وکەمئەندامان، کە بەدەر لە یاسا و ڕێنماییە کارپێکراوەکان خۆیان تۆمار کردووە، هەڵدەوەشێنێتەوە.

سێیەم: لیژنەی وەزارەت لە وەزارەتی کار و کاروباری کۆمەڵایەتی و لیژنە لاوەکییەکانی وەزارەت، دوای وردبینی وپێداچوونەوە بە دۆسیەی سوودمەندان لە تەرخانکراوەکانی چاودێری کۆمەڵایەتی وخاوەن پێداویستی تایبەت وکەمئەندامان، ئەرکی ڕاستکردنەوەی سوودمەندبوون لەو بەخشین و ئیمتیازاتانەی دەدرێت بەم توێژانە دەگرنە ئەستۆ بەپێی پێوەرەکانی سوود وەرگرتن لەو بەخشین و ئیمتیازاتانە، و لەناویشیاندا ڕێژەی پەککەوتەیی بەپێی ڕاپۆرتی لیژنەی پزیشکیی ڕاستێنراو تاوەکو ناوەندی دەستنیشانکردنی کەمئەندامی (مرکز تشخیص العوق) دادەمەزرێت.

ماددەی (١٠):

یەکەم: بە مەبەستی جێبەجێکردنی ماددەی (٣- یەکەم - ٢) لە یاسای چاکسازی، وەزارەتەکان و لایەنە نەبەستراوەکان بە وەزارەت، هەماهەنگی دەکەن لەگەڵ وەزارەتی کار و کاروباری کۆمەڵایەتی ، بە هاوکاری لیژنەی باڵای بایۆمەتری لە سەرۆکایەتی ئەنجومەنی وەزیران، بە مەبەستی دیاریکردنی ئەو فەرمانبەرانەی بەخشین وەردەگرن لە لیستی کەمئەندام و خاوەن پێداویستی تایبەت.

دووەم: دەستنیشانکردنی دەرماڵەی (لەبری پەککەوتەیی) بە ڕێژەیەك لە مووچەی بنەڕەتی فەرمانبەرانی خاوەن پێداویستی تایبەت و کەمئەندامان بە بڕیاری ئەنجومەنی وەزیران بەڕەچاوکردنی ڕێژەی پەککەوتەیی بەپێی ڕاپۆرتی لیژنەی پزیشکیی ڕاستێنراو.

سێیەم: فەرمانبەران لە خاوەن پێداویستی تایبەت و کەمئەندامان، لە جیاتی ئەو بەخشینەی کە لە تەرخانکراوەکانی چاودێری کۆمەڵایەتی وەریدەگرن، دەرماڵەی (لەبری پەککەوتەیی)یان پێدەدرێت.

ماددەی (١١):

یەکەم: بە مەبەستی جێبەجێکردنی ماددەی (٣- دووەم) لە یاسای چاکسازی، یەکەیەکی کارگێڕی لە وەزارەتی دارایی و ئابووری دادەمەزرێندرێت بۆ بەدواداچوون و تۆمارکردن و کۆنترۆڵکردنی ئەو ماف و ئیمتیازاتانەی کە فەرمانبەرانی هەرێم وەریدەگرن لە حکومەتی فیدراڵ بە مەبەستی ڕێگریکردن لە وەرگرتنی زیاتر لە یەك مووچە وبەخشین و هەر ئیمتیازێکی تر لە حکومەتی هەرێم و لە حکومەتی فیدراڵیدا لە هەمان کاتدا.

دووەم: بە مەبەستی جێبەجێکردنی ماددەی (٣- سێیەم) لە یاسای چاکسازی، ئەو کەسانەی کە بەپێی یاسا وڕێنماییەکان سەرەڕای مووچە سوودمەندن لە وەرگرتنی بەخشین و ئیمتیازاتی دارایی تر لە بودجەی گشتی لە ناو هەرێم و دەسەڵاتی فیدراڵی سەرپشك دەکرێن لە سوودوەرگرتن لە یەکێك لەو مووچە و بەخشین و ئیمتیازاتانە، و بۆ ئەو مەبەستە، بەڵێننامەی یاسایی نووسراو لەو کەسانە وەردەگیرێت، و پێویستە نووسراوی پشتگیری لە دامودەزگای پەیوەندیدار بهێنن.

ماددەی (١٢):

یەکەم: بە مەبەستی جێبەجێکردنی ماددەی (٣- چوارەم) لە یاسای چاکسازی، لیژنەی وەزارەت و لیژنە لاوەکییەکان بەدواداچوون دەکەن بۆ دەستنیشانکردنی ئەو کەسانەی حوکمی ئەم ماددەیە دەیانگرێتەوە پاشان سەرپشککردنیان لە هەڵبژاردنی مووچەی وەزیفەکەی یان مووچەی گرێبەست یاخود مووچەی خانەنشینییەکەی، و دوای تەواوبوونی ماوەی گرێبەستەکەی پێویستە نووسراوێکی وەزارەت یان لایەنی نەبەستراو بە وەزارەتی پەیوەندیدار بە خۆی ئاراستەی بەڕێوەبەرایەتی گشتی خانەنشینی لە وەزارەتی دارایی وئابووری بکرێت تاوەکو مووچەی خانەنشینی بۆ بگەڕێتەوە.

دووەم: میکانیزمی هاتوو لە بڕگەی (یەکەم)ی ئەم ماددەیە بۆ هەردوو سندوقی خانەنشینی شارستانی و سەربازی و ئاسایش و هێزەکانی ئاسایشی ناوخۆ کاری پێدەکرێت.

بەشی چوارەم
بواری پێشمەرگە و هێزەکانی ئاسایش و پۆلیسی ناوخۆ

ماددەی (١٣):

بە مەبەستی جێبەجێکردنی ماددەی (٤- یەکەم) لە یاسای چاکسازی، وەزارەتی پێشمەرگە، بە هەماهەنگی لەگەڵ وەزارەتی دارایی و ئابووری، کاردەکات لەسەر:

یەکەم: یەکخستنی بودجەی گشتی هێزەکانی پێشمەرگەی کوردستان لە وەزارەتی پێشمەرگە لە ڕێگەی ژمێریاری سەربازیی وەزارەت.

دووەم: یەکخستن و ئامادەکردن و ووردبینیکردن و خەرجکردنی لیستەکانی مووچەی گشت داموودەزگا ویەکەکانی پێشمەرگە لە ژمێریاری سەربازی، و چاودێریکردنی لەلایەن فەرمانگەی چاودێری دارایی وەزارەتی پێشمەرگە.

سێیەم: یەکخستن و ڕێکخستنی یەکەکانی ژمێریاری هێزەکانی پێشمەرگەی کوردستان بەپێی میلاکی پەسەندکراوی یەکە و داموودەزگا و فەرماندەییەکانی وەزارەتی پێشمەرگە.

ماددەی (١٤):

یەکەم: بە مەبەستی جێبەجێکردنی ماددەی (٤- دووەم) لە یاسای چاکسازی، فەرمانگەی چاودێری دارایی وەزارەتی پێشمەرگە و وردبینی ناوەندی وەزارەتی پێشمەرگە، بە شێوەی مانگانە و وەرزی و ساڵانە، وردبینی و چاودێری گشت کاروبارەکانی ژمێریاری و دارایی و کارگێڕی هێزەکانی پێشمەرگەی کوردستان ئەنجام دەدەن.

دووەم: بە مەبەستی جێبەجێکردنی ماددەی (٤- سێیەم) لە یاسای چاکسازی، لیژنە لاوەکییەکانی وەزارەتی پێشمەرگە، دۆسیەی کەسی بۆ هەموو پێشمەرگەیەك لە هێزەکانی پێشمەرگەی کوردستان دەکەنەوە و ووردبینی تیادا دەکەن، و کارەکانیان لە ژێر چاودێری فەرمانگەی چاودێری دارایی وەزارەتی پێشمەرگە دەبێت.

سێیەم: لیژنە لاوەکییەکانی وەزارەتی پێشمەرگە، دوای تەواوبوونی ووردبینی دۆسییەکانی هێزەکانی پێشمەرگەی کوردستان، ڕاسپاردەکانیان سەبارەت بە پێداچوونەوە بە خزمەتی پێشمەرگایەتی لە گشت یەکەکانی هێزی پێشمەرگەی کوردستان بۆ لیژنەی وەزارەت لە وەزارەتی پێشمەرگە بەرز دەکەنەوە.

چوارەم: وەزارەتی پێشمەرگە، بە هەماهەنگی لەگەڵ وەزارەتی دارایی و ئابووری- بەڕێوەبەرایەتی گشتی بودجە- میلاك، ڕێنمایی پێویست بۆ ڕێکخستنەوەی خزمەتی پێشمەرگایەتی لە گشت یەکەکانی هێزی پێشمەرگەی کوردستان دەردەکات.

ماددەی (١٥):

یەکەم: بە مەبەستی جێبەجێکردنی ماددەی (٤- چوارەم و پێنجەم) لە یاسای چاکسازی، ئەنجومەنی وەزیران، بە هەماهەنگی لەگەڵ لایەنە پەیوەندیدارەکان، پەیڕەوێك بۆ ڕێکخستنەوەی دەستنیشانکردنی ژمارەی پاسەوانان بۆ بارەگا و دامەزراوە حزبییەکان و هەروەها پارێزگاری لە خاوەن وەزیفە باڵاکان و بەرپرسانی سەربازی و ئاسایش و پۆلیسی ناوخۆ دەردەکات.

دووەم: ئەوانەی زیاد دەبن لە ژمارەی دیاریکراو لە پەیڕەوی ئاماژەپێکراو لە بڕگەی (یەکەم)ی ئەم ماددەیە لە چوارچێوەی میلاکی سەربازی و هێزەکانی ئاسایش و پۆلیسی ناوخۆ بەپێی شایستەبوونی خۆیان ڕاژەیان ڕێك دەخرێتەوە.

سێیەم: لیـژنەیەکی تایبەت پێکدەهێندرێت لە نوێنەرانی ئەنجومەنی وەزیران و وەزارەتەکانی (ناوخۆ ، دارایی و ئابووری ، پێشمەرگە) و ئاسایشی گشتی و دەزگای ئاسایش بۆ دیراسەتکردنی لیستی میلاکی گشت پاسەوانان و ڕاسپاردەکانی بۆ لیـژنەی باڵا بەرز دەکاتەوە.

چوارەم: (یەکەی پاسـەوانی) لە وەزارەتـی نـاوخۆ دادەمەزرێـت و گشـت پاسـەوانانی سـەر میلاکـی سەربازی وهێزەکانی ئاسایش و پۆلیسی نـاوخۆ بـۆ سـەر میلاکی ئەم یەکەیە دەگوازرێنەوە و خەرجکردنی مووچەی پاسـەوانی تەنها لەلایەن بەڕێـوەبەرایەتی ژمێریـاری وەزارەتـی نـاوخۆ دەبێت دوای هاوتاکردن و یەکخستنی میلاکـی پاسـەوانانی گشـت وەزارەت و دامەزراوەکـانی دیکەی هەرێم بەپێی میلاکی وەزارەتی ناوخۆ.

پێـنجەم: وەزارەتـی دارایـی و ئـابووری، بە هەمـاهەنگی لەگەڵ وەزارەتـی نـاوخۆ، ڕێنمـایی دارایـی پێویست بۆ جێبەجێکردنی بڕگەی (چوارەم)ی ئەم ماددەیە دەردەکات.

ماددەی (١٦):

یەکەم: بە مەبەستی جێبەجێکردنی ماددەی (٤- شەشـەم) لە یاسای چاکسازی، لیـژنە لاوەکییەکـانی وەزارەتـی پێشـمەرگە پێـداچوونەوە و ڕێکخـتنەوەی لیسـتی سـوودمەندانی خانەنشـینی کەمئەندامانی پێشمەرگە لەبەر ڕۆشـنایی یاسـای ژمـارە (٣٤)ی سـاڵی ٢٠٠٧ یاسـای خانەنشـینی کەمئەنـدامانی پێشـمەرگە (زێرەڤـانی) هەرێمـی کوردسـتان - عێـراق دەگـرنە ئەسـتۆ ، و ڕاسپاردەکانیان بۆ لیـژنەی وەزارەت بەرز دەکەنەوە.

دووەم: لیـژنەی وەزارەت پێشنیاری هەڵوەشاندنەوە و ڕاستکردنەوەی خانەنشینی ئەو کەسـانەی کە بە پـێچەوانەی یاسـای ژمـارە (٣٤)ی سـاڵی ٢٠٠٧ یاسـای خانەنشـینی کەمئەنـدامانی پێشـمەرگە (زێرەڤانی) هەرێمی کوردستان - عێراق خانەنشین کراون بۆ وەزیر بەرز دەکاتەوە.

سێیەم: وەزیـری پێشـمەرگە پێشـنیارەکانی لیـژنەی وەزارەت پەسـەند دەکـات و ڕێوشوێنـی یاسـایی دەگـرێتە بەر بـۆ هەڵوەشـاندنەوە و ڕاسـتکردنەوەی خانەنشـینـی ئەو کەسـانەی کە لە بـڕگەی (دووەم) ئاماژەیان پێکراوە.

بەشی پێنجەم
دەرماڵەکان

ماددەی (١٧):

ئەنجومەنی وەزیران گشت دەرماڵەکان لەبەر ڕۆشنایی یاسا بەرکارەکان بە شێوەیەکی دادپەروەرانە ڕێك دەخاتەوە، بۆ ئەم مەبەستەش لیـژنەی باڵا پێشنیارەکانی خۆی بە گوێرەی ماددەی (٥) لە یاسـای چاکسازی پێشکەش بە ئەنجومەنی وەزیران دەکات.

بەشی شەشەم
ڕێکخستنەوەی هەژمارکردنی خزمەت

ماددەی (١٨):

ئەنجومەنی وەزیران، لەسەر ڕاسپاردەی لیژنەی باڵا و لیژنەی وەزارەت، ئەرکی هەڵوەشاندنەوەی گشت ئەو بڕیارانە دەگرێتە ئەستۆ کە پەیوەستن بە هەژمارکردنی خزمەتی فەرمانبەریی بەدەر لە یاسا و ڕێنماییە کارپێکراوەکان.

ماددەی (١٩):

بە مەبەستی جێبەجێکردنی ماددەی (٦- یەکەم) لە یاسای چاکسازی، وەزارەتی دارایی و ئابووری ڕێنمایی دارایی پێویست، بە هەماهەنگی لەگەڵ هەردوو وەزارەتی (ناوخۆ ، پێشمەرگە)، دەردەکات.

ماددەی (٢٠):

ئەنجومەنی وەزیران، بە مەبەستی جێبەجێکردنی ماددەی (٦- دووەم) لە یاسای چاکسازی، گشت ئەو بڕیارانە هەڵدەوەشێنێتەوە کە هاودژن لەگەڵ حوکمەکانی یاسای میلاکی ژمارە (٢٥)ی ساڵی ١٩٦٠ی هەمواركراوی كارپێكراو لە هەرێمدا، یان هەر یاسایەکی تر کە جێگەی دەگرێتەوە، و پێویستە وەزارەتەکان و لایەنی نەبەستراو بە وەزارەت، لەسەر بڕیاری ئەنجومەنی وەزیران، گشت ئەو ڕێنمایی و بڕیارانە هەڵبوەشێننەوە کە هاودژن لەگەڵ حوکمەکانی یاسای ئاماژەپێکراو.

بەشی حەوتەم
بواری خانەنشینی

ماددەی (٢١):

لیژنەی لاوەکی بەڕێوەبەرایەتی گشتی خانەنشینی لە وەزارەتی دارایی و ئابووری بە هەماهەنگی لایەنی پەیوەندیدار لە پەرلەمانی کوردستان و ئەنجومەنی دادوەری هەرێم، چەند لیژنەیەك لەسەر ئاستی بەڕێوەبەرایەتییەکانی خانەنشینی پێکدەهێنێت، ئەرکی پێداچوونەوە بە لیستی خانەنشینان و دڵنیابوون لە ئەنجامدانی تۆمارکردنیان لە سیستەمی بایۆمەتری لە ئەستۆ دەگرێت.

ماددەی (٢٢):

یەکەم: بە مەبەستی جێبەجێکردنی ماددەی (٨) لە یاسای چاکسازی، ئەنجومەنی وەزیران ئەرکی هەڵوەشاندنەوەی بەڕێوەبەرایەتی و فەرمانگە و هەر یەکەیەکی دیکەی کارگێڕی و دارایی کە مووچەی خانەنشینییان لێ خەرج دەکرێت، جگە لە بەڕێوەبەرایەتی گشتی خانەنشینی لە وەزارەتی دارایی و ئابووری، لە ئەستۆ دەگرێت.

دووەم: وەزارەتی دارایی و ئابووری کاردەکات لەسەر گواستنەوەی گشت دۆسیەی خانەنشینان لە هەرێم (شارستانی، سەربازی، هێزەکانی ئاسایش و پۆلیسی ناوخۆ، یەکە ڕێکنەخراوەکانی هێزەکانی پێشمەرگە) بۆ سەر بەڕێوەبەرایەتی گشتی خانەنشینی لە وەزارەتی دارایی و ئابووری.

سێیەم: بەڕێوەبەرایەتی گشتی خانەنشینی، دوای دڵنیابوون لە شایستەی یاسایی، کاردەکات لەسەر تۆمارکردنی گشت خانەنشینان بەپێی سیستەمی ئەلیکترۆنی بایۆمەتری لە سەرۆکایەتی ئەنجومەنی وەزیران.

چوارەم: لیژنەی لاوەکی بەڕێوەبەرایەتی گشتی خانەنشینی لە وەزارەتی دارایی و ئابووری چەند لیژنەیەك لەسەر ئاستی بەڕێوەبەرایەتییەکانی خانەنشینی پێکدەهێنێت، ئەرکی پێداچوونەوە بە لیستی خانەنشینان و دڵنیابوون لە ئەنجامدانی تۆمارکردنیان لە سیستەمی بایۆمەتری لە ئەستۆ دەگرێت.

پێنجەم: وەزارەتی دارایی و ئابووری، بە هەماهەنگی لەگەڵ وەزارەتی ناوخۆ و وەزارەتی پێشمەرگە، ڕێنمایی دارایی پێویست بۆ مەبەستەکانی هاتوو لەم ماددەیە دەردەکات.

ماددەی (٢٣):

یەکەم: ئەنجومەنی وەزیران، لەبەر ڕۆشنایی یاسا بەرکارەکان، میکانیزمی پێویست بۆ جێبەجێکردنی حوکمەکانی ماددەی (٩) لە یاسای چاکسازی دەگرێتە بەر.

دووەم: بە مەبەستی جێبەجێکردنی ماددەی (٩) لە یاسای چاکسازی، وەزارەتی دارایی و ئابووری، بە هەماهەنگی لەگەڵ هەردوو وەزارەتی (ناوخۆ ، پێشمەرگە)، ڕێنمایی دارایی پێویست دەردەکات.

بەشی هەشتەم
حوکمەکانی کۆتایی

ماددەی (٢٤):

ئەنجومەنی وەزیران، لەبەر ڕۆشنایی یاسا بەرکارەکان، میکانیزمی پێویست بۆ جێبەجێکردنی حوکمەکانی ماددەی (١٢- یەکەم) لە یاسای چاکسازی دەگرێتە بەر.

ماددەی (٢٥):

بە مەبەستی جێبەجێکردنی ماددەی (١٢- دووەم و سێیەم) لە یاسای چاکسازی، لیژنەی وەزارەت ئەو کەسانە دەستنیشان دەکات کە حوکمی ماددەی ئاماژەپێکراو دەیانگرێتەوە و لیستی ناوەکان بۆ لیژنەی باڵا بەرز دەکرێتەوە لە ماوەیەك کە لە (٣٠) سی ڕۆژ تێپەڕ نەکات لە ڕێکەوتی بەرکاربوونی یاسای چاکسازی.

ماددەی (٢٦):

ئەنجومەنی وەزیران، لەسەر ڕاسپاردەی لیژنەی باڵا، میکانیزمی یاسایی پێویست دەگرێتە بەر بە مەبەستی جێبەجێکردنی ماددەی (١٣- دووەم) لە یاسای چاکسازی.

ماددەی (٢٧):

یەکەم: بە مەبەستی جێبەجێکردنی ماددەی (١٣- سێیەم) لە یاسای چاکسازی، لیژنەی وەزارەت لە وەزارەتی دارایی و ئابووری ڕاسپاردەی پێویست بۆ وەزیری دارایی و ئابووری بەرز دەکاتەوە.

دووەم: وەزیری دارایی و ئابووری ڕاسپاردەکانی لیژنەی وەزارەت پەسەند دەکات، و بەڕێوەبەرایەتی گشتی کاروباری یاسایی لە وەزارەتی دارایی و ئابووری ڕادەسپێرێت بۆ گرتنەبەری ڕێکاری یاسایی بە مەبەستی وەرگرتنەوەی قەرزە بازرگانییەکان.

ماددەی (٢٨):

یەکەم: حوکمەکانی ئەم پەیڕەوە هەموو حاڵەتەکانی پێش بەرکاربوونی ئەم پەیڕەوەش دەگرێتەوە و پێویستە خۆیان بگونجێنن لەگەڵ ئەم پەیڕەوە.

دووەم: جێبەجێکردنی حوکمەکانی ئەم پەیڕەوە ئاسەواری دارایی و دادوەری لێناکەوێتەوە بۆ حاڵەتەکانی پێش کەوتنەبواری جێبەجێکردنی لەسەر ئەو کەسانەی کە دەیانگرێتەوە.

سێیەم: ئەوانەی حوکمەکانی ئەم پەیڕەوە دەیانگرێتەوە مافی ئەوەیان هەیە تانەی یاسایی بدەن لەو بڕیارانەی پاڵپشت بەم پەیڕەوە دەردەچن بەپێی یاسا بەرکارەکان و لەناویشیاندا یاسای ئەنجومەنی شورای هەرێم ژمارە (١٤)ی ساڵی ٢٠٠٨ بەپێی تایبەتمەندی.

ماددەی (٢٩):

بە مەبەستی جێبەجێکردنی ماددەی (١٥) لە یاسای چاکسازی، ئەنجومەنی وەزیران، لەسەر ڕاسپاردەی لیژنەی باڵا، و بە هەماهەنگی لەگەڵ بەڕێوەبەرایەتی گشتی خانەنشینی لە وەزارەتی دارایی و ئابووری، میکانیزمی گونجاو دەگرێتە بەر.

ماددەی (٣٠):

ئەنجومەنی وەزیران، لەسەر پێشنیاری لیژنەی باڵا، ماوەیەکی گونجاو دیاری دەکات بۆ وەزارەت و لایەنی نەبەستراو بە وەزارەت بە مەبەستی جێبەجێکردنی ئەرکەکانیان لە دەرکردنی ڕێنمایی یاخود وەرگرتنی ڕێکاری پێویست بەپێی حوکمەکانی ئەم پەیڕەوە، و پێویستە وەزارەت و لایەنی نەبەستراو بە وەزارەت لە ماوەی دیاریکراو ئەرکەکانیان بەجێبگەیەنن.

ماددەی (٣١):

یەکەم: وەزارەتی دارایی و ئابووری، ڕێنمایی دارایی پێویست دەردەکات بۆ جێبەجێکردنی ماددەکانی (٥) و (٦- دووەم) و (٦- سێیەم) و (٦- چوارەم) و (٦- پێنجەم) و (٧) و (١٠) و (١٢- دووەم و سێیەم) و (١٣- یەکەم) لە یاسای چاکسازی.

دووەم: وەزارەتی دارایی و ئابووری، لە کاتی دەرچوواندنی ڕێنمایی دارایی پێویست، ڕەچاوی حوکمەکانی یاسا بەرکارەکانی هەرێم دەکات و هیچ ڕێنمایی و فەرمان و بڕیار و گشتاندنێك پیادە ناکرێت کە پێچەوانەی حوکمەکانی یاسا بەرکارەکان دەرچوون.

سێیەم: لیژنەی وەزارەت و لیژنە لاوەکییەکان لە گشت دامەزراوەکانی هەرێم، ئەرکەکانیان لەبەر ڕۆشنایی بنەما یاساییەکان و ئەو ڕێکارانەی هاتووە لە ڕێنماییە داراییەکان ئەنجام دەدەن، و ڕاسپاردەکانیان لە ڕێگەی وەزیر یان سەرۆکی لایەنی نەبەستراو بە وەزارەت بۆ لیژنەی باڵا بەرز دەکەنەوە.

چوارەم: وەزارەتی دارایی و ئابووری تایبەتمەند دەبێت بە پێدانی ڕوونکردنەوەی یاسایی پێویست لەسەر داوای وەزارەت یان لایەنی نەبەستراو بە وەزارەت سەبارەت بە ئاسان جێبەجێکردنی ئەو ڕێنماییە داراییانەی کە وەزارەتی دارایی و ئابووری دەریان دەکات بە شێوەیەك بواری بۆچوون و لێکدانەوەی جیاواز نەمێنێت لە نێوان وەزارەتەکان و لایەنەکانی نەبەستراو بە وەزارەت لەسەر چۆنێتی جێبەجێکردنی ئەو ڕێنماییانە.

ماددەی (٣٢):

لە هەر ماددەیەکی ئەم پەیڕەوە، ئاماژەکرابێت بە هەماهەنگی نێوان وەزارەتەکان یاخود نێوان وەزارەتەکان و لایەنە نەبەستراوەکان بە وەزارەت لە دەرکردنی ڕێنمایی یان گرتنەبەری ڕێکارێکی یاسایی دیاریکراو، و ئەو لایەنانە نەگەیشتنە ڕێککەوتن لەسەر بابەتەکە، ئەوا ئەنجومەنی وەزیران بابەتەکە یەکلایی دەکاتەوە.

ماددەی (٣٣):

یەکەم: داواکاری گشتی لە هەرێم پابەندە بە وەرگرتنی ڕێکاری یاسایی پێویست بەرامبەر هەر فەرمانبەرێك یان هەر کەس و لایەنێك کە بەربەست و ئاستەنگ بۆ جێبەجێکردنی حوکمەکانی یاسای چاکسازی دروست دەکەن، یان چاوپۆشی دەکەن لە هەر حاڵەتێکی نایاسایی کە دەقەکانی یاسای چاکسازی دەیگرێتەوە یاخود کارێکی نایاسایی تێدەپەڕێنن بە پێچەوانەی مەبەستەکانی هاتوو لە یاسای چاکسازی.

دووەم: دەکرێت نوێنەری داواکاری گشتی، لەسەر ڕاسپاردەی وەزیر یان سەرۆکی لایەنی نەبەستراو بە وەزارەت، ئامادەی کۆبوونەوەکانی لیـژنەی وەزارەت یان لیژنە لاوەکییەکان ببێـت.

ماددەی (٣٤):

پێویستە ئەنجومەنی وەزیران و لایەنە پەیوەندیدارەکان حوکمەکانی ئەم پەیڕەوە جێبەجێ بکەن.

ماددەی (٣٥):

ئەم پەیڕەوە لە ڕۆژنامەی فەرمی (وەقایعی کوردستان) بڵاودەکرێتەوە، و لەدوای تێپەڕبوونی (٩٠) نەوەد ڕۆژ لە دەرچوونییەوە جێبەجێ دەکرێـت.

هۆکارە پێویستییەکانی دەرچوواندنی ئەم پەیڕەوە

بە مەبەستی ئاسانکردنی جێبەجێکردنی حوکمەکانی یاسای ژمارە (٢)ی ساڵی ٢٠٢٠ یاسای چاکسازی لە مووچە و دەرماڵە و ئیمتیازاتەکان و خانەنشینی لە هەرێمی کوردستان - عێراق، و دیاریکردنی ڕۆڵ و ئەرکی هەریەك لە ئەنجومەنی وەزیران و وەزارەتەکان و لایەنە نەبەستراوەکان بە وەزارەت لەژێر ڕۆشنایی حوکمەکانی یاسای ئاماژەپێکراو، ئەم پەیڕەوە دەرچووێندرا.

مەسرور بارزانی

سەرۆکی ئەنجومەنی وەزیران